

Herinneringen aan het Groen van Prinstererlyceum in Vlaardingen - 21 januari 2005

In september 1961 begon voor mij het eerste schooljaar in de 'onderbouw' van het Groen van Prinstererlyceum aan de Rotterdamseweg in Vlaardingen. De onderbouw telde dat jaar zeven klassen en mij was een plaats toegewezen in klas 1G, een klas waarin alleen jongens zaten. Later, toen ik de klassen van het gymnasium doorliep, werden de klassen gelukkig gemengd maar steeds waren daar meer jongens dan meisjes te vinden. Mogelijk was de aanwezigheid van een MMS-afdeling op het lyceum daar debet aan. Van mijn laatste jaar (1966/67) op het Groen heb ik nog een programmaboekje bewaard. Toen telde de onderbouw 267, de HBS (klas 2 tot en met 5) 462, het Gymnasium (klas 2 tot en met 6) 188 en de MMS (klas 2 tot en met 5) 169 leerlingen, bij elkaar waren dat 1086 leerlingen; helaas meldt het boekje de geslachtsverhouding niet. Daarmee was het Groen van Prinstererlyceum toen al een zeer grote school; na de bouw van de zijvleugel (aan de kant van de Van Hogendorpstraat) werd in 1966 in West-Vlaardingen een dependance ingericht, omdat het oude gebouw het grote aantal leerlingen niet meer kon herbergen. In de voorafgaande jaren was dat al duidelijk geworden aan de lesroosters: ik heb één jaar meegemaakt dat we 's ochtends vrij hadden en 's middags nog een vijftal uren mochten opdraven en op een andere dag was het nog gekker: twee uur les, dan drie uur vrij, dan weer vijf uur naar school. Vanzelfsprekend werd er ook lesgegeven op zaterdagochtend. In het schoolreglement stond uitdrukkelijk dat geen toestemming gegeven werd aan leerlingen om op zaterdag vrij te krijgen.

Mij staat niet meer bij hoe ik de middagpauze doorbracht: net als op de lagere school snel naar huis om daar te eten (warme maaltijd!) en dan weer terug? Het kon soms net en voorzover ik me kan herinneren was de kantine van de school ook niet berekend op grotere aantallen overblijvers. In de 'betere' jaren waren de lesroosters echter minder extreem en kreeg je idealiter 6 uur les: de eerste les van 8.10 tot 9.00 uur, de tweede van 8.00 tot 9.50 uur, de derde van 9.50 tot 10.40 uur. dan was er twintig minuten pauze waarin we rondjes liepen op het schoolplein (ook bij regen? ik weet het echt niet meer), dan volgden lessen van 11.00 tot 11.50 uur, van 11.50 uur tot 12.40 uur en de laatste vermoeiende ronde van 12.40 tot 13.30 uur. Ik meen me te herinneren dat later deze lestijden zijn gewijzigd en dat ook de lessen korter waren, namelijk 45 minuten.

Van mijn eerste jaar in de onderbouw heb ik nog de van schoolwege verstrekte agenda bewaard, in de jaren erna was het toegestaan agenda's van andere herkomst aan te schaffen en te gebruiken.

Interessant is het om de 'tabel der lesuren' in die eerste agenda te bekijken. Aan de klassen van de onderbouw waren 34 lesuren (van elk 50 minuten) voorgeschreven. Van boven naar beneden: godsdienstleer 2 uur, Nederlands 4 uur, Frans 5 (!) uur, Engels 3 uur, geschiedenis en aardrijkskunde elk 3 uur, wiskunde 5 uur, natuurlijke historie 2 uur, handtekenen en lichamelijke oefening elk 3 uur terwijl tenslotte muziek 1 stiefmoederlijk uurtje toebedeeld was gekregen. Deze uurverdeling is opmerkelijk: waarom zoveel uur voor Frans (terwijl we daarvoor indertijd op de lagere school al een basis hadden gelegd), terwijl ik me afvraag of tegenwoordig vakken als handtekenen en lichamelijke oefening nog zoveel uren zouden krijgen.

Afgezien van atlanten, woordenboeken en werkschriften waren de leerlingen verplicht leerboeken van school te huren. Daardoor heb ik - afgezien van het vak Latijn, waar veel van werkschriften werd gebruikgemaakt - een heel onvolledig beeld van de kwaliteit van het lesmateriaal en van de gebruikte methodes. Mijn algemene indruk is echter dat op het Groen van Prinstererlyceum weinig vernieuwend werd lesgegeven en dat - ondanks het hoge percentage leerlingen dat slaagde voor de eindexamens (in 1966 zakten maar 3 van de 113 kandidaten) het onderwijs ook niet bijzonder goed en slechts zelden inspirerend was. Dat is misschien een nogal streng oordeel en ik heb er vanwege het ontbreken van direct vergelijkingsmateriaal ook geen echt bewijs voor. Maar sommige zaken krijg je pas met het verstrijken van de jaren in de gaten en dan hoor je ook de verhalen van vrienden (of je kinderen) die op andere scholen hebben gezeten.

Regels en tucht

Was het Groen van Prinstererlyceum een strenge school? Het programma van de cursus 1966/1967 vermeldt een aantal regels uit het schoolreglement. Het was verboden met de bromfiets op het schoolplein te rijden (motor af voor het hek), er mocht in het hele schoolgebouw niet worden gerookt (op het schoolplein wel en het gebeurde zeker in de pauzes in de fietsenkelders) en de hekken gingen in de schoolpauzes dicht. Dat was dus lastig voor die leerlingen die het uur voor of na de pauze vrij hadden, die konden niet naar buiten. Ik kan me herinneren dat bij dat gesloten schoolhek een slimme bakker of snackboer tijdens de pauzes zijn wagen installeerde bij het hek installeerde en door spijlen heen zijn lekkernijen aan de scholieren verkocht. Overigens kregen wij bij sommige leraren in de eindexamenklas wel gedaan dat iemand naar een winkel in de Van Hogendorpstraat mocht om daar een traktatie voor de klas aan te schaffen.

Een bijzondere regeling, die pas later in mijn schoolbestaan inging, was dat de leerlingen zelf van tijd tot tijd klasgewijs de school schoonmaakten, waarop als beloning een dag huiswerkvrij volgde. Hoe dat schoonmaken in de praktijk in zijn werk ging, ik weet het echt niet meer. Ik geloof dat het ook een straf was voor leerlingen die 's ochtends te laat op school waren gekomen.

Ik heb verder geen herinneringen aan ongeregelheden of manifestaties van onvrede, of wat er gebeurde met de ook toen zeker voorkomende individuele probleemgevallen. In die goede oude tijd stonden alle leraren nog met volledig adres en telefoonnummer in de schoolgids en kon met hen een afspraak aan huis worden gemaakt; kom daar tegenwoordig eens om!

Orde houden

Leraren die zich tegenwoordig moeten staande houden in het voortgezet onderwijs, zullen misschien met weemoed of jaloezie terugkijken naar de werkomstandigheden van de jaren '60 der 20e eeuw. Je hoorde niet van handtastelijkheden, van detectiepoortjes of van boze ouders die verhaal kwamen halen na een of ander onrecht of slecht cijfer, hun kind aangedaan. Als daar al sprake van was, werd het heel erg stil gehouden. Maar niet alle leraren hadden het in mijn tijd gemakkelijk. We kregen muziekles in de 1e en 2e klas (op de MMS in alle klassen, zij hadden ook het vak 'handwerken') van de heer Ackema en ik had niet de indruk dat zijn lessen (en daarmee zijn persoon) heel serieus werden genomen. Of hij daaronder geleden heeft, weet ik niet. Dat was waarschijnlijk wel het geval met mijnheer Würzner, die korte tijd op het Groen het vak Duits heeft gegeven. Dat was de enige leraar van wie ik ooit echt strafwerk heb gekregen, niet helemaal terecht, ik was waarschijnlijk hoogstens een keertje net iets te vrijmoedig geweest. Jaren later kwam ik zijn naam tegen bij een programma van het Goethe-instituut in Amsterdam, waar deze geleerde man zeker beter op zijn plaats was. Hij moest eens weten dat ik jaren later zo'n liefhebber van Duitse literatuur ben geworden...

De strengste tucht heb ik ervaren in de eerste klas (de onderbouw), later vonden de leraren dat ze de teugels wel wat konden laten vieren. De heer De Boer was berucht vanwege het gemak waarmee hij strafwerk uitdeelde ('twee keer Land en water', het overschrijven van hoofdstuk 2 van het leerboek der aardrijkskunde, en o wee als jij de kleine lettertjes bij het overschrijven vergat!). Een jaar later kregen we zijn collega, mijnheer Hagg. Hij was een stuk kleiner dan De Boer, wat een klasgenoot de opmerking ontlokte dat we nu eindelijk het bord konden zien...

Overigens was het orde houden voor de leraren in de gymnasiumklassen niet zo'n probleem. In de derde klas waren we heel braaf (en hadden ook als klas een hoog cijfergemiddelde op onze rapporten) en eens kregen we zelf een compliment voor ons rustige gedrag toen een van de leraren (ik weet niet meer wie) tijdens de les even het lokaal uit moest.

Het Groen van Prinstererlyceum kreeg vanwege de steeds groeiende stroom leerlingen ook te maken met nieuwe leraren. Ik heb er verschillende meegemaakt, vers van de universiteit, soms ook net getrouwd en dolblij dat ze ergens een flatje in de Westwijk of Zuidbuurt in de wacht hadden weten te slepen. Mijnheer Van Luyn (oude talen) trouwde met een Noorse vrouw en werd op een gegeven moment vader. Kindlief bezorgde de ouders in het begin nogal eens slapeloze nachten; de stemming van onze leraar leed daar duidelijk onder en wij hadden daar als klas rekening mee te houden. We konden het ruiken aan zijn pijp: was hij die aan het inbranden en daardoor nog harder aan het stinken, dan was het een moeilijke nacht voor de jonge vader geweest.

Godsdienst

Het vak 'christelijke religie' of 'godsdienstleer' had een heerlijk eenvoudig leerplan. In de eerste klas werd de bijbelkennis van het Oude Testament behandeld, in de tweede klas die van het Nieuwe Testament. In de derde klasse kwam daarbij de kennis van de kerkgeschiedenis, in de vierde de geloofsbelijdenis terwijl in de klassen 5 en 6 de onderwerpen kerkgeschiedenis, geloofsbelijdenis en geestelijke stromingen aan de beurt waren.

Wat er in deze godsdienstlessen werkelijk werd behandeld, ik kan me er niets meer van herinneren. Sorry, dominees die ons les gaven, mijn akker was destijds niet bijzonder vruchtbaar voor jullie uitgestroide zaad. Tenzij, wat pedagogen tegenwoordig zeggen, de impliciete en niet steeds als zodanig herkenbare overdracht van waarden en normen van veel grotere betekenis en invloed is als het expliciete: 'dat moet je leren', of 'dat moet je doen.' Wat ik wel nog weet van een van de lessen heeft weinig met christelijke religie te maken: eens stond ds. Couvée voor de klas. Hij had ooit nog in Korea meegevochten en had in een interessante pose plaatsgenomen bij de voorste bank (waar een paar meisjes zaten), niet beseffende dat de knopen van zijn gulp open stonden...

Ik bewaar nog in mijn archief het eerste nummer van 'Groenvoer', officieel orgaan van de christelijke (!) lyceïstenvereniging 'Universia'. Het nummer verscheen in januari 1967 en er stond een interview in met drs. H.J. Smit, oud-rector van de school. Hem werd gevraagd naar het christelijke karakter van het Groen van Prinstererlyceum. Zijn antwoord: *'Ik vind dit een zeer moeilijke vraag. Maar ik zal trachten hierop een goed antwoord te geven. Ook in mijn jaarverslagen heb ik hier altijd de nadruk op gelegd. Ik heb er namelijk angst voor, Ja, dat mag je gerust weten. Wij leven in een tijd van uitverkoop, afbraak zou ik het willen noemen. Dit vinden wij in het geloof, in het gehele christelijke leven, in de kerk en ook op school. Nu, hier ben ik voor, als er maar iets voor in de plaats komt, let wel, iets dat haalbaar is en inderdaad het evangelie is en blijft van Jezus Christus, die gekruisigd is voor onze zonden om voor ons een plaats te bereiden in de hemel, waarvan ik slechts weet dat er een toekomstige heerlijkheid is. En dat heeft de school te pennen. Er moet veel veranderen. Ook de auladiensten - drs. H.J. Smit heeft deze zelf ingesteld - spelen hierbij een grote rol. Om samen als school zowel met leraren als leerlingen de week te beginnen en te luisteren naar wat God ons te zeggen heeft.'* Aldus opgetekend door Herman Spruijt en Bert de Goede, redacteuren van Groenvoer.

De auladiensten en nog eens meneer Smit

Wat betreft die hierboven genoemde auladiensten: die vonden 's maandags plaats en duurden zo'n 20 minuten. Deze tijd werd dus afgesnoept van het eerste lesuur, wat de betreffende leraren wel niet zo leuk zullen hebben gevonden. Ik vraag me nu, jaren later, verder af hoe in vredesnaam de hele schoolpopulatie in de aula (in feite toch een gymnastieklokaal) plaats kon vinden. Ik weet wel dat kerstvieringen van de school wel in de Grote Kerk op de Markt in Vlaardingen gehouden zijn, maar ook daaraan zijn de herinneringen vaag geworden. Overigens was het gebruik dat het eerste lesuur van een klas werd geopend met gebed en het voorlezen van een stukje uit de bijbel (of van een ander stichtelijk boek?) en dat ook het laatste uur van de dag door de dan werkzame leraar werd afgesloten met een kort gebed. Omdat de lesroosters van de klassen nogal verschillend waren, kwam het voor dat een leraar op één dag meerdere malen een openings- of slotgebed moest uitspreken. Ook daar was niet elke leraar even gelukkig mee.

Terug naar mijnheer Smit: hij was een ouderwetse imponerende verschijning en zijn autoritaire uitstraling werd nog vergroot door een sigaar die hij zelden uit zijn mond nam. Ik heb zelf nog les van hem gehad in de eerste klas en mogelijk had ik als domineeszoon bij hem een streepje voor, want ik kreeg hoge cijfers voor biologie op mijn verder niet opvallende rapporten. Smit nam in 1964 afscheid van de school; met het oog daarop had hij het inruilen van zijn oude auto (een Volvo) uitgesteld, er op rekenend dat hij bij zijn afscheid wel een nieuw exemplaar aangeboden zou krijgen. Bij dat afscheid paradeerde de hele school aan het bordes en langs die nieuwe Volvo voorbij, een tijdperk was afgesloten.

Groenvoer en Universia

Terug naar Groenvoer: het blad (ik heb er maar één nummer van bewaard) stond tot mijn verrassing vol met kleine advertenties van de Vlaardingse middenstand, in een artikel schrijven twee redacteuren hoe ze die binnen hebben gehaald. Verder een serieus stukje over vliegende schotels (van Hans Krabbendam, 6e klas gymnasium); een stukje over een opvoering van 'The Tempest' van Shakespeare in de rubriek 'de literaire hoek' (hier vermoed ik het auteurschap van de hoogbegaafde Theo Korteweg, ook al een klasgenoot, en hoofdredacteur van het blaadje); een artikel over 'het Franse chanson', van de hand van redacteur Herman Spruijt (zoon van de leraar Frans, een klas lager terechtgekomen dan de voornoemde hoofdredacteur); een 'teener-rubriek' van Jaap de Vries (ook al uit dezelfde klas); de sportcommissie die zich voorstelt; een kruiswoordraadsel; een verslag van het Universia Sinterklaasfeest (voor de hogere klassen), welke avond werd geopend door de alom (vooral bij de meisjes) bekende Ed Wapstra (zoon van de secretaris van het schoolbestuur; zou ons Edje een brave huisvader geworden zijn?); een toekomstvisioen over de spoorwegen in 1980 (geschreven als winnend opstel door de 3e-klasser Pieter Sonneveld, en heel leuk om in het jaar 2005 nog eens te lezen) en tenslotte een financieel overzicht (met een saldo van ruim 4700 gulden op een omzet van bijna 5700 gulden!). Kortom, allemaal heel verantwoord, maar ik vraag me af wat er met het blad 'Groenvoer' gebeurd is nadat de creatieve klas 6GymB was afgestudeerd.

Tot mijn spijt (of eigenlijk ook niet) moet ik zeggen dat ik geen actief lid ben geweest van de schoolclub Universia. Dat had zeker te maken met mijn voorkeur voor klassieke muziek, waarmee ik op het Groen van Prinstererlyceum en zelfs op de gymnasium-afdeling in zekere zin een uitzondering was. Let wel, mijn schooltijd viel tijdens de opkomst van de Beatles en de Rolling Stones, en te zien was hoe in een paar jaar tijd de vetkuiven werden verdrongen door nog ruiger kapsels.

Creatief hoogtepunt van het jaar waren op het Groen van Prinstererlyceum de verkiezingen, voor, ja voor wat was het nog maar? Schoolraad (bestond die?), bestuur Universia? Wie het weet mag het zeggen. Hoe dan

ook, de hele school kwam vol te hangen met affiches en er was sprake van een ware verkiezingskoorts, een van de weinige gelegenheden waarbij de rivaliteit tussen HBS en gymnasium duidelijk werd. Vanwege de geringere leerlingenaantallen waren de kandidaten van het gymnasium in het nadeel, maar wij hadden één groot voordeel, namelijk de creatieve talenten van Jaap Boerdam. Hij was een groot tekenaar (zijn ouders hadden een behangzaak, aan papier bij hem thuis dus geen gebrek) en op het gebied van humor en vormgeving versloegen wij het HBS-volkje met gemak. Een paar jaar geleden heb ik nog bij De Slegte met een boekje in mijn handen gestaan dat geschreven was door Jaap Boerdam. Ik heb het toen niet gekocht, helaas, en later ook nooit meer teruggezien.

Gymnastiek

Een van de zegeningen van het Groen van Prinstererlyceum was het achter de school gelegen ruime sportveld. Met name in de hogere klassen gingen we bij gymnastiekles naar buiten, zodra het weer dat maar toeliet. Dat deden we natuurlijk op blote voeten met voor de jongens het wijnrode sportbroekje en de meisjes een witte combinatie. Wat deden we buiten: vooral hockey en softbal, soms voetbal en maar heel zelden een of ander atletiekonderdeel. De gymnastiekleraren hoefden zich dan niet al te hard in te spannen en de heer Van der Schaar kon zonder problemen zijn werk met dat van conrector combineren. De jongere mijnheer Bovenberg was duidelijk fanatieker en heeft ook wel eens een lastige leerling met alleen zijn sportbroekje aan naar de conrector gestuurd. Overigens vond ik zelf binnengymnastiek veel minder leuk dan het buitenwerk, zeker wanneer we in de touwen of het rekstok moesten klimmen (mijnheer Van der Schaar deed de oefeningen alleen zelf voor wanneer hij een stagiaire te begeleiden had) of als hoogtepunt: een 'reis rond de wereld' langs alle toestellen. Gelukkig deden we in de hogere klassen vooral veel aan volley- of zaalvoetbal. Ook op blote voeten, natuurlijk, van het gevaar van besmetting van eczeem of wratten had kennelijk nog niemand gehoord.

In het eindexamenjaar hadden we nogal eens wat vrije tijd tussen een paar lessen of aan het einde van ons dagrooster, bijvoorbeeld wanneer we een proefexamen in een vlotter tempo dan verwacht hadden gemaakt. Meer dan eens vroegen en kregen we toestemming om mee te doen met een partijje softbal, of als de gymnastiekleraar helemaal een goede bui had, echt honkbal. Een jaar lang hadden we in het kader van een of ander uitwisselingsproject een Amerikaanse scholier op bezoek en die bleek echt goed te zijn als honkbalwerper, een verrijking van ons sportveld. Toen het eens een keer gesneeuwd had, bleek hij ook goed in sneeuwballen gooien, wat een medeleerling op pijnlijke wijze mocht constateren. De Amerikaan heeft echter op zeer sportieve wijze excuses aangeboden nadat zijn sneeuwbal in een rechte streep doel (het hoofd van het slachtoffer) had getroffen.

Mijn sportieve hoogtepunt was deelname aan het schoolhockeyteam dat op ongeregelde tijdstippen tegen een andere school mocht optreden. Van mijn voorgangers in dat team staat mij de naam bij van ene Cas van Stoppelaar, die later in de NRC artikelen heeft geschreven over zijn reizen in de Himalaya. Voor iedereen een hoogtepunt waren de sportdagen van school. Het schoolveld was op een gegeven moment voor die sportdagen te klein geworden, zodat werd uitgeweken naar de sportvelden in Vlaardingen-West, onder de rook van de ENCK. Deze fabriek (die later enkele keren van naam is veranderd) had indertijd nog een al te hoge schoorsteen en ook de rook was weinig gezuiverd. Ik weet nog dat ik op zo'n sportdag aardig misselijk ben geworden, wat overging toen ik thuis weer wat frissere lucht kon inademen. In de bewuste fabriek is nog een keer een brand uitgebroken waarvan de rookwolk zo gevaarlijk was dat de vele leerlingen die uit het Westland kwamen, niet naar huis mochten.

Mijnheer Slob

Bij de biologieleraren op het Groen had je mijnheer Albers, die in Kethel woonde en onderweg naar school wel eens een plantje uitgroef om in de klas te laten determineren. Hij was een echte veldbioloog, van het verstrooide type (twee verschillende sokken aan). Dat alles kon je toch niet zeggen van mijnheer Slob. Van hem heb ik het onderwerp erfelijkheidsleer uitgelegd gekregen en wel op zo'n voortreffelijke wijze, dat ik later bij mijn studie in Wageningen er maar weinig nieuws over heb geleerd. De erfelijkheid van de mens was zijn specialiteit en Slob legde ons uit wat er gebeurt wanneer er met de geslachtschromosomen wat mis is: afwijkingen als er in plaats van een XX (vrouwelijke) of XY (mannelijke) combinatie een geslachtschromosoom te veel is het spel is, zoals bij het XXX-type ('super female'), XXY of XYY. Het Y-chromosoom van de man werd toentertijd geacht 'leeg' te zijn, het zou geen genetische informatie bevatten. Of toch misschien een heel klein beetje: mijnheer Slob noemde de aanwezigheid van wat langere haren op de oorschelp of rond de ingang van de gehoorgang als enige mogelijke eigenschap die van het Y-chromosoom afhing. Als je vader zulke haren had, moest jij die als zijn zoon ook hebben, want van wie anders zou je het

Y-chromosoom hebben geërfd. Wel, ik ging thuisgekomen eens op onopvallende wijze naar de oren van mijn vader kijken, en hé, daar zaten haartjes. Maar bij mijzelf zag of voelde ik eigenlijk niets, hoe zat dat? Wel, ter geruststelling van mijnheer Slob en van mijzelf: bij het vorderen der jaren nam ook bij mij de haar-groei op onverwachte plekken van mijn lichaam toe en ik kan nu zonder mankeren zeggen: 'Mijnheer Slob had toch gelijk'.

Overigens was mijnheer Slob een van de leraren die protesteerde tegen het feit dat hij op sommige dagen bij achtereenvolgende klassen steeds weer een openings- of afsluitingsgebed moest houden en hij heeft dat bij ons ook een keer welbewust verzuimd. Of hem dat zijn baan zou hebben kunnen kosten, weet ik niet. Hij heeft wel vrij snel de school verlaten om aan de Universiteit van Rotterdam te gaan werken, eerst als lector en later zelfs als hoogleraar. In die functie deed hij onderzoek naar onvruchtbaarheid bij mannen; niet lang geleden is Koos Slob met emeritaat gegaan en bovenstaand oorharen-verhaal heb ik hem daarbij toegezonden.

Koos Slob was waarschijnlijk een van de laatste leraren die het tot professor hebben gebracht: in de vooroorlogse jaren kwam dat vaker voor. In feite heeft de oprichting van de HBS aan het einde van de 19e eeuw geleid tot een opleving van de exacte wetenschappen in Nederland (met als resultaat diverse Nederlandse Nobelprijswinnaars), maar vele afgestudeerden moesten in hun begintijd eerst als leraar werken. Waren er dan geen andere 'geleerden' op het Groen van Prinstererlyceum: jawel, we hadden dr. J. van der Schaar, conrector en leraar Nederland, die een bekend boekje heeft geschreven over Nederlandse voornamen. Hij was de broer van Harm van der Schaar, eveneens conrector, maar minder intellectueel actief als leraar lichamelijke opvoeding.

Dr. J. Evenhuis gaf oude talen, net als zijn niet gepromoveerde vrouw. Mogelijk heb ik dank zij hen in de laatste jaren van het gymnasium nog voldoende kennis van het Latijn en Grieks opgedaan. De Evenhuisjes woonden in Maasland en tuften elke dag op een bromfiets over de Zuidbuurtse weg naar Vlaardingen. Groot was de verrassing toen mevrouw Evenhuis (ze was niet meer zo jong) in verwachting raakte. Hoe dat met het lesgeven is opgelost, ook dat weet ik niet meer. Een andere biologieleraar kwam in 1966 in dienst van het Groen van Prinstererlyceum: zijn naam was Maarten 't Hart, die later zou promoveren op ratten, maar natuurlijk vooral beroemd werd als schrijver. Overigens is mij opgevallen dat verschillende voormalige Groenscholieren later naar het oude nest zijn teruggekeerd om er les te geven: ik noem hier les van Wijk (Nederlands, en als auteur bekend geworden onder de naam Levi Weemoedt) en Jaap de Vries, beiden voormalige klasgenoten van elkaar en van mij.

Klasgenoten

Van mijn eerste klas (1G) heb ik geen lijst meer van namen van klasgenoten. Die heb ik wel van klas 3Gb, qua resultaten de beste klas waar ik ooit in heb gezeten. De klas zag er als volgt uit (ik begin even met mijzelf): Jan Bouterse (Vlaardingen), Wim Sluyter (Maassluis), Wim de Kan (Hoek van Holland), Theo Korteweg en Theo van Zessen (beiden uit Schiedam), Adrie Dubbeldam, Rix v.d. Hoek en Bert Smit (deze drie uit Vlaardingen), Piet v.d. Giessen (Kethel), Bert de Goede (Schiedam), Jan Hoogerwerff (Vlaardingen) en dan de meisjes: Els van Klink, Gera van der Weijden, Nellie Maat, Ally van der Lugt (zij kwam van dezelfde lagere school als waarop ik zat) en Ineke Sonneveld (Ineke kwam uit Maasdijk, de andere meisjes voorzover bekend alle uit Vlaardingen).

Van dit rijtje had Theo Korteweg steeds verreweg de beste rapportcijfers (behalve voor het vak lichamelijke opvoeding). Hij deed later tegelijk examen voor Gymnasium alfa en bèta, met diverse negens en tienen. Ik heb Theo niet veel later nog een keer gezien, hij studeerde in Leiden. Later nooit meer iets van hem gehoord. Ik heb de indruk dat de aanwezigheid van The Korteweg op een gegeven moment eerder iets remmend dan stimulerend werkte op het prestatieniveau van zijn klasgenoten: je kon zijn niveau toch niet bereiken.

Van het bovengenoemde rijtje zie ik er inclusief mijzelf overigens maar vijf terug in klas 6Gb, elf zijn er tussen klas 3 en 6 blijven zitten. Deze verschuivingen maken het lastig om - als ik dat zou willen - nog eens een klassereünie te organiseren. Want welke klas is in mijn herinnering het meest 'representatief'? Ik denk dat dat niet de 6e was.

De vijfde klas was voor veel leerlingen een bottle-neck: liever liet de schoolleiding hier een leerling doubleren dan dat deze kans maakte in de zesde voor het examen te zakken. Zelf maakte ik op het nippertje (met een stevige taak) de overgang van klas 5 naar klas 6, het eindexamen ging redelijk goed, echter zonder hoge cijfers.

In mijn archief vond ik een papertje, met daarop een sonnet, geschreven door de gecombineerde alfa's en bèta's van de 6e gymnasiumklas. Het gedicht was vermoedelijk opgedragen aan onze scheikundeleraar, de heer Schepen, die tevens schooldecaan was. Het luidt als volgt:

Summa summarum - ad decanum

*Een dunne streep markeert het samenspel van termen
die met een teer gebaar op bed zijn neergelegd
- kreunende wachtend tot zij worden opgedregd
't verzuchte leed der jeugd is d'maat waarop zij kermen.*

*Gekneld in 't roestvrijstalen keur der chemische wetmatigheid
walst fladderend voor wie den kluts verloren
de rechte die het fijne brein is komen te verstoren
zo onerbarmd gefolterd van gebrek aan tijd.*

*Weent niet als gij de strepen niet kon tellen
atomen flirten in een reidans met elkaar
en willen in de nacht elkaar naar huis verzellen.*

*Neen! Weest verblijd om 't vriend electronenpaar
uit wier affiniteit reeksen van ionen wellen
't was bijna af, het scheelde maar een haar!*

Laatste terugblik

In bovenstaand gedicht vermoed ik sterk de hand van de al eerder gememoreerde Theo Korteweg, deze zeer begaafde Schiedammer. Hij was geïnteresseerd in de literatuur (en ook theologie) van de achter hem liggende eeuw en ik bespeur in het sonnet ook invloeden (ouderwets taalgebruik) van de zogenaamde tachtigers. Maar wat is er met Theo gebeurd? Ik weet het niet. Iets meer weet ik van de heer Schepen. Hij was een geliefd scheikundeleraar (en een groot voetbalenthousiast), maar ik ben bang dat zijn scheikundelessen aan onze klas te lijden hadden van zijn behoefte om populair te willen zijn en ook van zijn decaanschap, dat hem in de loop der jaren steeds meer tijd moet hebben gekost. Niet veel later is de heer Schepen rector geworden van een scholengemeenschap in Dordrecht, maar ik heb gehoord dat dat niet de gelukkigste jaren van zijn leven zijn geweest.

Hoe is het met de andere leraren gegaan? Gymnastiekleraar Bovenberg is actief geworden in de Vlaardingse gemeentepolitiek, naar verluid was hij ook daarin nogal fanatiek. Juffrouw Arnold (die ons degelijk Engels gaf) woont nog steeds in Den Haag. Jan Tazelaar (wiskunde) is rector geworden van de later zelfstandig geworden scholengemeenschap Westland-Zuid, is inmiddels gepensioneerd en leidt nu na het overlijden van zijn vrouw een teruggetrokken leven in Leiden. Mijn heer Smit, de voormalige rector, is jaren geleden overleden. Wat er met zijn Volvo is gebeurd, weet ik niet. Er zijn meer leraren overleden, niet verwonderlijk omdat sommige van hen al aardig op leeftijd waren toen wij van hen les kregen. Ik kan of durf echter hier geen namen te noemen, omdat ik geen al te duidelijk beeld heb van de overlijdensberichten. En hoe is het met mijn klasgenoten vergaan? Ik weet zo weinig van hun lotgevallen, er schijnen er zo weinig landelijk bekend te zijn geworden. Ik ben daarom ook wat bang voor de komende reünie (23 april). Er hebben zich nog zo weinig klasgenoten van mijn opgegeven. De websites (schoolbank, klasgenoten) geven maar weinig namen. Het is ook al weer zo lang geleden.